

**KARDINALOVA HOMILIJA U MISNOM SLAVLJU
PRIGODOM 900. OBLJETNICE SMRTI
SVETOGA IVANA TROGIRSKOG**

Trogir, 14. studenoga 2011.

Liturgijska čitanja: Iz 32, 15-20; Rim 12, 16-21; Lk 10, 5-9;

Preuzvišeni gospodine nadbiskupe i metropolito
splitsko-makarski, dragi subrate Marine,
draga braćo u svećeništvu, redovnici i redovnice,
dragi hodočasnici, braćo i sestre u Kristu!

1. Svatko, kad dođe u grad Trogir ostane zadivljen ljepotom i skladom ulica i građevina, umjetničkih djela i Bogom dane prirode. Dah nam zaustavljaju tragovi prošlosti i slojevi koji su urastali jedni u druge, a na poseban način u svemu tome vidljiv je pečat kršćanske kulture. Tim se tragovima i pečatu može pristupiti izvanjski i ostati na površini, ali oni nas pozivaju da zastanemo, dublje razmotrimo i pitamo se o izvorištu i korijenu koji su iznjedrili tako bogate plodove.

No, danas smo došli ovamo ne kao slučajni prolaznici, puki promatrači ili znatiželjnici. Ovdje smo kao vjernici i hodočasnici. Cilj našega hoda je središte ove prekrasne crkve – oltar na kojemu kao Crkva slavimo Kristovu žrtvu. Po oltaru živimo Kristovu euharistijsku prisutnost koja oblikuje Crkvu, pokazujući predivne plodove svetosti. Došli smo ovamo zahvaliti Bogu i moliti zagovor svetoga Ivana Trogirskoga, sveca koji devet stoljeća zaštitnički bdije nad gradom Trogirom, nad

Crkvom, nad Dalmacijom i cijelom Hrvatskom. Godina njegove smrti ostala je zabilježena ne kao spomen smrti, nego kao spomen života i biskupske službe u davnim vremenima koja govore do danas.

Zastajanje ovdje pred poviješću dugom više od devet stoljeća, u čovjeku pobuđuje poniznost i poštovanje. Poniznost, jer osjećamo da nas nadilazi otajstvo života i da su naša iskustva i naše spoznaje ograničeni. Poštovanje, jer su postojali ljudi čiji je život ostao svjež i glas čujan koji iz te starine dopire do nas. Pa ipak, ta stoljeća dugih povijesnih razdoblja, mnoštvo događaja i ljudi može se spojiti u jedan događaj, u slavlje koje danas slavimo, jer ova Euharistija je djelo Božje prisutnosti, Božji dar čovjeku.

2. Rado sam se odazvao pozivu svog subrata u Episkopatu, vašega nadbiskupa Marina i subrata u svećeništvu vašega župnika preč. don Pavla Piplice da predvodim ovo euharistijsko slavlje prigodom 900. obljetnice smrti svetog Ivana Trogirskog. U radosti što s vama mogu podijeliti ljepotu ovoga slavlja svima od srca čestitam ovaj visoki jubilej, ali i ustrajnost u vjeri pred kojom zastaje dah. Zahvaljujem vašem Nadbiskupu na srdačnim riječima pozdrava koje nam je uputio na početku ovoga svečanog misnog slavlja.

Bratski pozdravljam Njega, pastira i metropolita Crkve splitsko-makarske. Također, najsrdačnije pozdravljam sve nazočne svećenike, dijecezanske i redovničke, časne sestre redovnice i sve Kristove vjernike laike, počevši od djece, mladih, odraslih: majki i očeva, baka i djedova, sudionika ovoga Slavlja. Pozdravljam poštovane predstavnike civilnih vlasti koji su svojom nazočnošću počastili ovaj crkveni skup. Svima vama, braćo i sestre, okupljenima u ovoj predivnoj katedrali sv. Lovre u Trogiru upravljam svoje misli i pozdrave, protežući ih rado i na sve one koji su na bilo koji način povezani s nama, posebno na bolesne i starije osobe.

Predragi vjernici, radujem se što danas s vama dijelim zajedništvo u Slavlju ove visoke obljetnice. Crkva, slaveći obljetnice, ne slavi prošlost, nego radost sadašnjosti. Draga braćo i sestre, sada smo povezani s naraštajima prije nas, ne samo u mislima, nego i sakramentalno, s onima koji s nama slave ovo liturgijsko slavlje u radosti nebeske Crkve, jer su otišli pred nama obilježeni znakom vjere. U ovome liturgijskom slavlju Božje sadašnjosti i prisutnosti zahvaljujemo za događaje koji se je tijekom stoljeća odvijali u ovoj Prvostolnici i oko nje, u ovom Gradu na našem plavom Jadranu. Koliko li je samo bisera u ovoj riznici koja je danas pred našim očima. Prepoznamo ih kao trag vječnosti na zemlji, ponajprije u ljudima koji su priznavali Boga vrhovnim dobrom, nadahnućem i suputnikom!

3. Prilazeći ovoj katedrali i promatrajući je iz unutrašnjosti, zapažamo da je svaki kamen i svaki predmet vrijedan pozornosti. Na poseban način privlači onaj prostor u kojemu se očituje jedan od najljepših europskih renesansnih umjetničkih izražaja – kapelica sv. Ivana. Kiparski i arhitektonski genij čovjeka ostvario je ovdje svoje djelo, objasnivši nam i pitanje – zbog čega? Što je to bilo tako vrijedno da se brižnije od drugoga blaga čuvalo u srcima ljudi, u srcu ovoga Grada, i pobuđivalo umjetnike na trud i neizrecivu potrebu da molitva bude izrečena kamenom.

Tko je bio vrijedan da se pogledi svetaca i krila anđela isklešu za budućnost, da se zaustave užurbani koraci, a tvrdoća stijene pretvori u jastuk počinka za čovjeka sa štapom, za koga su vjernici Trogira, Splita i puno šire, znali da je živio sveto i da pripada nebu, ali da se od njega i od snage koja je njega vodila ne žele odijeliti. Stoljećima nakon smrti sv. Ivana Trogirskog molitve nisu prestajale, dlijeta nisu mirovala, zavjeti se nisu gasili. I mi smo sada pred njim, privučeni istim sjajem koji stoljeća očito ne gase.

4. Sveti je Ivan živio u zahtjevno vrijeme za Crkvu i hrvatsku državu, vrijeme tako potrebne obnove, kada su prijetile svađe, podjele i nesloge, pokušaji da se u Crkvu uvuče logika svjetovnoga vladanja i da se nju udalji od njene naravi i poslanja. Bila je to druga polovina 11. stoljeća, kada su Trogirani, nakon smrti svoga biskupa tijekom sukoba, zamolili papinskoga legata da im odredi novoga biskupa. Naime, papa Aleksandar II. poslao je svoga legata da smiri sukobe i protivnike tako potrebne obnove.

On se odlučio za kamaldolenskoga benediktinca iz Osora i prijatelja splitskoga nadbiskupa Lovre, za Ivana, o kome dokumenti govore da je bio skroman i pobožan, provodio je život u raznim oblicima pokore, ili kako piše Toma Arhidakon bio je »vir litteratus et bonus« - »muž učen i dobar«. Ivan izabran neočekivano za trogirskoga biskupa, ovdje je vršio službu više od četrdeset godina (od 1064. do 1111.).

Bilo je to vrijeme višestrukih previranja, a Ivan Trogirski je sudjelovao u važnim crkvenim i društvenim zbivanjima u Hrvatskoj. To je vrijeme obilježeno kraljevanjem Petra Krešimira, Dmitra Zvonimira, Stjepana II., provalom Normana, ali i Kolomanovim zaposjedanjem dalmatinskih gradova i njegovim krunjenjem za hrvatskoga kralja u Biogradu 1102. godine. Vidio je uspon hrvatskih vladara i boljitak hrvatske države, ali i razdore u vladarskome domu do gubitka domaće dinastije i prelaska krune na glavu stranih vladara. U raznim se napetostima, često izazvanim nehrvatskim političkim težnjama, biskup Ivan zalagao za mir i posredovao u pomirenju među zavađenima, čuvajući osobito ljudske živote i zalažući se za pravednost.

Uz splitskoga nadbiskupa Lovru, trogirski biskup Ivan bio je glavni pobornik crkvene obnove u Dalmaciji i Hrvatskoj – dakle puno šire od svoje biskupije – u vrijeme kada je plamtjela najžešća borba papinstva s protivnicima

obnoviteljskoga duha. Osnivao je duhovna žarišta, među kojima i Samostan benediktinki u Trogiru. Sudjelovao je na pokrajinskim crkvenim saborima te vršio čak i neke posredničke poslove, kao što je bio slučaj u pregovaranju s Mlecima.

5. Oni koji su osjetili dužnost i potrebu pisati o životu sv. Ivana prenijeli su nam pohvale o njemu, opisujući ga kao čovjeka strogog pokorničkoga življenja i mudrosti. Vjernici u Trogiru osjetili su da je među njima svet čovjek, a svetost im je bila tako potrebna. Prepoznali su je u Ivanu i čuvali je kao zalog, vjerno i ljubomorno te je sačuvali do danas, kako i mi ne bismo zaboravili da smo dionici istoga poziva na svetost, da smo živi udovi svete Kristove Crkve.

Braćo i sestre, došao sam k vama kao hodočasnik, kao nasljednik zagrebačkih biskupa i nadbiskupa, spominjući se da je upravo u vrijeme svetoga biskupa Ivana u složenim društvenim i crkvenim okolnostima na sjeveru Hrvatske osnovana i Zagrebačka biskupija. Bio sam i biskup Krčke biskupije, kojoj pripada Osor, iz kojega je u Trogir došao sv. Ivan. Osjećam kako sam dio istih poveznica koje združuju hrvatski jug i sjever i koje upućuju na obilježje katoličkog zajedništva.

Ovdje u Trogiru, osjećam potrebu zahvaliti Bogu i za blaženoga Augustina Kažotića, još jednoga znamenitog Trogiranina, zagrebačkoga biskupa, koga tako često zazivam u potrebama svoje pastirske službe, u zajedništvu s molitvama upućenim bl. Alojziju Stepincu. To su vjernici i pastiri koji su gradili kršćansku europsku kulturu svetošću, potičući druge da darovima koje je njima Bog dao unose Radosnu vijest u sve životne okolnosti.

6. Draga braćo i sestre, ponovno smo došli obnoviti dragocjenu memoriju koja nam pomaže u današnjim okolnostima prepoznati slične izazove pred kojima se našao i sv. Ivan. Ponekad smo skloni sebično promatrati samo svoje poteškoće; zaboraviti da je Crkva tijekom svoje povijesti sačuvala iskustva od kojih trebamo

učiti. Upravo zbog tih sličnosti moramo si postaviti pitanje što je preživjelo, koja su uporišta ostala i na što se danas, u – kako ih običavamo zvati – kriznim vremenima, možemo kao Crkva osloniti.

Dragi vjernici, ono što je ostalo kao zbiljska vrijednost jest spomen svetosti. Svetost kao istinska vrijednost danas nam očituje i velika kulturna, umjetnički oblikovana djela, ali poglavito kršćanskom svetošću oblikovan duh ljudskosti i kršćanskog humanizma. Malo je ostalo od spomena ljudske oholosti, vladanja nad drugima, od otetih bogatstava. Sve to i danas pred nas kao vjernike stavlja zahtjev svetosti koji veže uz Boga. Ništa što pokušamo učiniti vrijednim, namjerno se odvajajući od Boga, nema u sebi ljepote i zadovoljstva. Nije važno u kojemu povijesnom razdoblju živjeli.

Hrvatska nas povijest također uči da je sve čime se unosilo nejedinstvo među vjernike i narod, urodilo tragedijom. Prvi cilj neprijatelja nedvojbeno je narušiti jedinstvo pastira, poljuljati povjerenje i slogu vjernika i zajedništvo naroda. Zauzimanje za mir svetog Ivana Trogirskog nije išlo prema nijekanju istine i prema stvaranju privida. On je znao da postoji nešto puno vrjednije, a to je suprotno od svega što Crkvu približava logici zemaljskoga.

Za Crkvu je veoma bolno iskusiti kako pojedini crkveni službenici, zaboravljajući i napuštajući svoj pravi poziv, posizu za sredstvima koja nisu crkvena, navodno tražeći opće dobro. Brzo se otkriva da traže sebe, ali da u tom lutanju ranjavaju i Tijelo Crkve i da takve rane teško zacjeljuju. Zato nam pritječu u pomoć riječi apostola Pavla iz današnjeg drugog misnog čitanja: »Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno. Ne umišljajte si da ste mudri!« Jamstvo zajedništva je odanost crkvenom pastiru - biskupu i prihvaćanje smjernica koje on u konkretnim okolnostima crkvenog i društvenog života daje.

Svetost u nama, potiče nas da gradimo jedinstvo, odbacujući svaku sebičnost i oholost; uči nas odricanju za veće dobro; služenju koje promiče zajedništvo. Samo tako, prema riječima proroka Izaije, »pustinja postaje voćnjak«, a »mir djelo pravde«. Nažalost, kadgod su crkveni ljudi posegnuli za primamljivim ponudama političke moći i medijske popularnosti pretvorili su mirisne i rodne voćnjake u pustinju.

7. Sveti Ivan Trogirski uči nas kako treba jačati crkveni identitet, oživljavati nutarnju obnovu, oslušivati poticaje Duha Svetoga. Dragi vjernici, svjesni smo prijetnji i agresivnosti prema Crkvi. Ne treba nas to plašiti, jer znamo da kršćansko mučeništvo vraća svježinu Crkvi. Ono je plod ljubavi. Ono čega se više trebamo čuvati jest ravnodušnost i relativizacije vrijednosti. Takav stav narušava proročku snagu Crkve.

Svetomu Ivanu Trogirskom nisu izravno pridali obilježje proroštva, ali on je nosio iznimno snažnu proročku crtu. Kršćanski je identitet nezaobilazno proročki. On mijenja odnose koji zanemaruju bližnjega; on čuva dostojanstvo svakoga čovjeka; on preobražava tjeskobu u sigurnost, oslonjenu na pouzdanje u Boga. Najizvrsnije mjesto prepoznavanja i brige za identitet svakako je obitelj. Da bismo jačali crkvenost i pokrenuli njezinu snagu u izgradnji društva, sjetimo se da nam je papa Benedikt XVI. u svome pohodu Hrvatskoj povjerio riječi koje potvrđuju ona gibanja koja svetog Ivana čine aktualnim za ovo vrijeme. Sveti Otac nam poručuje: »Želim izraziti koliko visoko cijenim [...] osjetljivost i zauzetost za obitelj, ne samo zbog toga što se ta temeljna ljudska stvarnost danas, u vašoj zemlji kao i drugdje, mora suočiti s teškoćama i prijetnjama, pa stoga ima i posebnu potrebu da se evangelizira i podrži, nego i stoga što su kršćanske obitelji temelj za odgoj u vjeri, za izgradnju Crkve kao zajedništva i za njezinu misionarsku nazočnost u najrazličitijim životnim situacijama [...]

Moramo na žalost ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji. Apsolutizira se sloboda bez odgovornosti za istinu, i njeguje se, kao ideal, individualno dobro preko potrošnje materijalnih dobara te površnih iskustava, ne vodeći računa o kvaliteti odnosa s osobama i o najdubljim ljudskim vrijednostima; ljubav se svodi na sentimentalni osjećaj i zadovoljavanje nagonskih poriva, bez nastojanja da se stvore trajne veze međusobne pripadnosti i bez otvorenosti životu. Pozvani smo da se odupremo tom mentalitetu!«

Sveti Otac pozvao je kršćanske obitelji da se odupru mentalitetu koji Boga života gura na rub, te ih ohrabrio za hrabrost i da ne popuštaju tom sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripravu ili čak kao zamjenu za brak.

»Pokažite svojim životnim svjedočanstvom da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, da se nije potrebno bojati brige za drugu osobu!«, rekao je Papa i nastavio: »Dragi roditelji, trajno se obvežite učiti svoju djecu moliti, i molite s njima; (...) u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveto pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetlom vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenika, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva!« Bile su to očinske riječi pape Benedikta XVI.

Braćo i sestre,
u molitvi na grobu sv. Ivana Trogirskog, neka vas ne privlači samo blještavilo izvanjskih kamenih ploha, jer ispod njih se nalazi biser koji izvanjskomu daje smisao i sjaj. Ne zaustavljajmo se pogledom samo na okamenjenim licima svetaca i njihovim gestama. Molimo za dar Duha koji oživljuje i čuva kamenu postojanost pred stoljećima koja se slijevaju u Krista. Ni najljepše zemaljsko počivalište ne može biti ljepše od najsiromašnijega čovjeka koji se pouzda u Boga.

ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

Tiskovni ured

HR-10000 Zagreb, Kaptol 31

tel/ fax: 01/4894-878

mob: 099/3126 605

www.zg-nadbiskupija.hr
tiskovni@zg-nadbiskupija.hr

Došli smo ispovjediti to pouzdanje u Boga, pjevajući riječima današnjega himna: »Zajedno neka svećenstvo s pukom / Zaštitu mole svima u Trogiru: / 'Ivane sveti, čuvaj nas na putu / Nebeskog spasa.'«. Zato nas sve povjeravam zagovoru Presvete Bogorodice Marije i svetoga trogirskog pastira Ivana, neka čuvaju naša srca u ljubavi, naše obitelji, djecu i mlade u otvorenosti Bogu, a domovinu Hrvatsku u snazi kršćanske svetosti.

Amen.